Štvrtok 14. novembra 2019

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

UZNESENIA

EURÓPSKY PARLAMENT

P9_TA(2019)0054

Geneticky modifikovaná bavlna LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3)

Uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. novembra 2019 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 obnovuje povolenie umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú bavlnu LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), sú z nej zložené alebo vyrobené (D061870/04 – 2019/2856(RSP))

(2021/C 208/01)

Európsky parlament,

— so zreteľom na návrh vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 obnovuje povolenie umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú bavlnu LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), sú z nej zložené alebo vyrobené (D061870/04,

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 z 22. septembra 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách ([1]), a najmä na jeho článok 11 ods. 3 a článok 23 ods. 3,

— so zreteľom na hlasovanie Stáleho výboru pre potravinový reťazec a zdravie zvierat, ktorý je uvedený v článku 35 nariadenia (ES) č. 1829/2003, z 30. apríla 2019, ktorým nebolo prijaté stanovisko, a na hlasovanie odvolacieho výboru z 5. júna 2019, ktorým opätovne nebolo prijaté stanovisko,

— so zreteľom na článok 11 a 13 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie ([2]),

— so zreteľom na stanovisko prijaté Európskym úradom pre bezpečnosť potravín 6. decembra 2006 a uverejnené 14. decembra 2006 ([3]),

— so zreteľom na stanovisko prijaté Európskym úradom pre bezpečnosť potravín 17. októbra 2018 a uverejnené 14. novembra 2018, ktoré sa týkalo obnovenia povolenia ([4]),

([1]) Ú. v. EÚ L 268, 18.10.2003, s. 1.
([2]) Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13.
([3]) Stanovisko Vedeckého panelu pre geneticky modifikované organizmy k žiadosti (referencia EFSA-GMO-NL-2005-13) o umiestnení na trh geneticky modifikovanej bavlny LLCotton25 odolnej voči glufozinátu na použitie v potravinách a krmivách a na dovoz a spracovanie podľa nariadenia (ES) č. 1829/2003, ktorú predložila spoločnosť Bayer CropScience, Vestník EFSA (EFSA Journal) (2006) 429, s. 1 – 19, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2006.429.
([4]) Vedecké stanovisko k posúdeniu geneticky modifikovanej bavlny LLCotton25 pre obnovenie povolenia podľa nariadenia (ES) č. 1829/2003 (žiadosť EFSA-GMO-RX-010), Vestník EFSA (EFSA Journal), 2018; 16(11):5473, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2019.5523.

— so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia, v ktorých namieta proti povoľovaniu geneticky modifikovaných organizmov (ďalej len „GMO“) ([5]),

— so zreteľom na článok 112 ods. 2 a ods. 3 rokovacieho poriadku,

— so zreteľom na návrh uznesenia Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín,

A. keďže rozhodnutím Komisie 2008/837/ES ([6]) sa povoľuje umiestňovať na trh potraviny a krmivá, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú bavlnu LLCotton25 (ďalej len „bavlna LLCotton25“), sú z nej zložené alebo vyrobené;

B. keďže 2. októbra 2017 držiteľ pôvodného povolenia Bayer CropScience AG (žiadateľ) predložil Komisii v súlade s článkami 11 a 23 nariadenia (ES) č. 1829/2003 žiadosť o obnovenie tohto povolenia;

C. keďže 17. októbra 2018 Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (ďalej len „EFSA“ prijal kladné stanovisko, ktoré bolo uverejnené 14. novembra 2018 ([7]);

D. keďže v nariadení (ES) č. 1829/2003 sa stanovuje, že geneticky modifikované (ďalej len „GM“) potraviny alebo krmivá nesmú mať nepriaznivé účinky na ľudské zdravie, zdravie zvierat alebo na životné prostredie, a keďže sa v ňom požaduje, aby Komisia pri príprave rozhodnutia zohľadnila všetky príslušné ustanovenia práva Únie a iné relevantné faktory týkajúce sa posudzovanej záležitosti;

E. keďže bavlna LLCotton25 sa stala odolnou voči herbicídom na báze glufozinátu ([8]);

F. keďže ľudská spotreba bavlníkového oleja je v Európe relatívne obmedzená, možno ho však nájsť v širokej škále potravinových výrobkov vrátane omáčok, majonéz, jemného pečiva, čokoládových nátierok a čipsov; keďže zvieratá skrmujú bavlnu väčšinou vo forme bavlníkového koláča/šrotu alebo plnotučných bavlníkových semien ([9]);

G. keďže počas trojmesačného konzultačného obdobia predložili členské štáty úradu EFSA množstvo kritických pripomienok, a to tak k pôvodnému posúdeniu, ako aj k obnoveniu povolenia ([10]); keďže sa v nich uvádza, že sa nezohľadnili účinky rezíduí a metabolitov glufozinátu, že je otázne, či výsledky testu toxicity možno považovať za správne, že ani alergénnosť, ani toxikológia neboli dôkladne posúdené, že monitorovacie správy vypracované žiadateľom neposkytujú údaje, ktoré by podporili závery, že v súvislosti s dovozom a použitím bavlny LLCotton25 sa

---

([5]) Počas 8. volebného obdobia prijal Európsky parlament 36 uznesení, v ktorých namietal proti povoleniu GMO.
Okrem toho počas 9. volebného obdobia prijal tieto uznesenia:
— Uznesenie Európskeho parlamentu z 10. októbra 2019 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 povoľuje umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2), sú z nej zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2019)0028).
— Uznesenie Európskeho parlamentu z 10. októbra 2019 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 obnovuje povolenie umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú sóju A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), sú z nej zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2019)0029).
— Uznesenie Európskeho parlamentu z 10. októbra 2019 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa povoľuje umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 a geneticky modifikovanú kukuricu obsahujúcu kombináciu dvoch, troch alebo štyroch genetických modifikácií MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 a DAS-40278-9, sú z nich zložené alebo vyrobené, podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (Prijaté texty, P9_TA(2019)0030).

([6]) Rozhodnutie Komisie 2008/837/ES z 29. októbra 2008, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 povoľuje uvedenie produktov, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú bavlnu LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), sú z nej zložené alebo vyrobené, na trh (Ú. v. EÚ L 299, 8.11.2008, s. 36).

([7]) Vedecké stanovisko k posúdeniu geneticky modifikovanej bavlny LLCotton25 pre obnovenie povolenia podľa nariadenia (ES) č. 1829/2003 (žiadosť EFSA-GMO-RX-010), Vestník EFSA (EFSA Journal), 2018; 16(11):5473, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2019.5523.

([8]) Pôvodné stanovisko EFSA, s. 1.

([9]) Vedecké stanovisko k posúdeniu geneticky modifikovanej bavlny GHB614 × LLCotton25 × MON 15985 v potravinách a krmivách podľa nariadenia (ES) č. 1829/2003 (žiadosť EFSA-GMO-NL-2011-94), Vestník EFSA (EFSA Journal), 2018; 16(4):5213, https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5213, s. 17 – 18.

([10]) Pripomienky členských štátov k bavlne LLCotton25 sú k dispozícii v registri otázok úradu EFSA: http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/login?.

nevyskytli nepriaznivé účinky na zdravie alebo na životné prostredie a že všeobecný plán dohľadu, ktorý navrhuje žiadateľ, nespĺňa požiadavky prílohy VII k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2001/18/ES ([11]);

H. keďže úrad EFSA v reakcii na pripomienky členských štátov opakovane uviedol, že podľa jeho názoru je potrebná ďalšia diskusia medzi žiadateľmi a Komisiou ako manažérom rizík o praktickom vykonávaní monitorovania životného prostredia po uvedení na trh GM rastlín určených na dovoz a spracovanie;

Nedostatočné posúdenie rezíduí glufozinátu v bavlne LLCotton25

I. keďže podľa viacerých štúdií GM plodiny odolné voči herbicídom vedú k zvýšenému používaniu uvedených herbicídov, čo je z veľkej časti spôsobené výskytom burín odolných voči herbicídom ([12]); keďže sa preto musí predpokladať, že rastliny bavlny LLCotton25 budú vystavené vyšším, ako aj opakovaným dávkam glufozinátu, čo bude pravdepodobne viesť k väčšiemu množstvu rezíduí v úrode;

J. keďže dovoz bavlny LLCotton25 bol síce pôvodne povolený v roku 2008, platnosť povolenia pre glufozinát na používanie v Únii sa skončila 31. júla 2018 ([13]); keďže glufozinát je zaradený do kategórie 1B ako toxický pre reprodukciu, a teda sa naň vzťahujú hraničné kritériá stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ([14]);

K. keďže posudzovanie rezíduí herbicídov a ich metabolitov v GM rastlinách je mimo pôsobnosti Panelu EFSA pre geneticky modifikované organizmy, a preto sa v rámci postupu povoľovania GMO nevykonáva; keďže toto spôsobuje problémy, pretože u geneticky modifikovaných rastlín môže samotná genetická modifikácia mať vplyv na to, ako rastlina metabolizuje doplnkové herbicídy, a na zloženie, a teda aj toxicitu produktov rozkladu (metabolitov) ([15]);

L. keďže podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 ([16]), ktorého cieľom je zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa v súvislosti s maximálnymi hladinami rezíduí (ďalej len „MRL“), by sa rezíduá účinných látok, ktoré nie sú povolené na používanie v Únii, ako je glufozinát, v plodinách dovážaných ako potraviny a krmivá mali dôkladne kontrolovať a monitorovať ([17]);

M. keďže podľa posledného koordinovaného viacročného kontrolného programu Únie (na roky 2020, 2021 a 2022), nie sú členské štáty povinné merať rezíduá glufozinátu v žiadnych produktoch vrátane bavlny ([18]); keďže nemožno vylúčiť, že v prípade bavlny LLCotton25 alebo výrobkov z nej používaných v potravinách alebo krmivách budú prekročené MRL povolené v Únii, ktoré boli zavedené na ochranu zdravia spotrebiteľa;

([11]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/18/ES z 12. marca 2001 o zámernom uvoľnení geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia a o zrušení smernice Rady 90/220/EHS (Ú. v. ES L 106, 17.4.2001, s. 1).

([12]) Pozri napríklad Bonny, S., *'Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact'* (Geneticky modifikované plodiny odolné voči herbicídom, buriny a herbicídy: Prehľad a vplyv) Environmental Management, január 2016, 57 (1), s. 31 – 48, https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738 a Benbrook, C.M., *'Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years'* (Vplyv geneticky modifikovaných plodín na používanie pesticídov v USA – prvých šestnásť rokov), Environmental Sciences Europe, 28. september 2012, zv. 24(1), https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24.

([13]) https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/public/?event=activesubstance.detail&language=EN&selectedID=1436

([14]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 z 21. októbra 2009 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh a o zrušení smerníc Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS (Ú. v. EÚ L 309, 24.11.2009, s. 1).

([15]) Ako sa uvádza v Preskúmaní existujúcich maximálnych hladín rezíduí v prípade glyfozátu úradu EFSA podľa článku 12 nariadenia (ES) č. 396/2005, Vestník EFSA (EFSA Journal) 2018, 16(5):5263, s. 12, https://www.efsa.europa.eu/fr/efsajournal/pub/5263, je tomu tak aj v prípade glyfozátu.

([16]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 z 23. februára 2005 o maximálnych hladinách rezíduí pesticídov v alebo na potravinách a krmivách rastlinného a živočíšneho pôvodu a o zmene a doplnení smernice Rady 91/414/EHS (Ú. v. EÚ L 70, 16.3.2005, s. 1).

([17]) Pozri odôvodnenie 8 nariadenia (ES) č. 396/2005.

([18]) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 2019/533 z 28. marca 2019 o koordinovanom viacročnom kontrolnom programe Únie na roky 2020, 2021 a 2022 s cieľom zabezpečiť dodržiavanie maximálnych hladín rezíduí pesticídov a posúdiť vystavenie spotrebiteľov rezíduám pesticídov v potravinách rastlinného a živočíšneho pôvodu a na nich (Ú. v. EÚ L 88, 29.3.2019, s. 28).

N. keďže podľa zistenia úradu EFSA odhadovaná expozícia operátorov voči glufozinátu, ak sa používa na reguláciu buriny v GM kukurici, prekračuje prijateľnú úroveň vystavenia operátora aj v prípade použitia osobných ochranných prostriedkov ([19]); keďže expozícia operátorov je obzvlášť znepokojivá vzhľadom na vyššie množstvá herbicídov používaných na ochranu GM plodín odolných voči herbicídom;

O. keďže v nedávnej správe osobitného spravodajcu OSN o práve na výživu sa konštatuje, že nebezpečné pesticídy majú katastrofálny vplyv na zdravie, pričom pesticídy každoročne zodpovedajú za približne 200 000 úmrtí na akútnu otravu ročne, z čoho 99 % sa vyskytuje v rozvojových krajinách ([20]); keďže podľa cieľa č. 3.9 cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja, k splneniu ktorých sa Únia zaviazala, sa do roku 2030 má podstatne znížiť počet úmrtí a ochorení spôsobených nebezpečnými chemikáliami, znečistením a kontamináciou ovzdušia, vody a pôdy ([21]);

Nedemokratické rozhodovanie

P. keďže Stály výbor pre potravinový reťazec a zdravie zvierat podľa článku 35 nariadenia (ES) č. 1829/2003 hlasovaním 30. apríla 2019 rozhodol, že sa nevydá stanovisko, čo znamená, že kvalifikovaná väčšina členských štátov povolenie nepodporila; keďže stanovisko nevydal ani odvolací výbor hlasovaním z 5. júna 2019;

Q. keďže Komisia pripúšťa, že jej pretrvávajúce prijímanie rozhodnutí o povolení GMO bez súhlasu kvalifikovanej väčšiny členských štátov, čo sa pri povoľovaní výrobkov vo všeobecnosti považuje za obrovskú výnimku, no stalo sa pravidlom pri rozhodovaní o GM potravinách a krmivách, je problémom ([22]); keďže predseda Komisie niekoľkokrát odsúdil uvedenú prax ako nedemokratickú ([23]);

R. keďže v 8. volebnom období Európsky parlament prijal celkom 36 uznesení, v ktorých namietal proti umiestňovaniu na trh GMO ako potraviny a krmivá (33 uznesení) a proti pestovaniu GMO v Únii (3 uznesenia); keďže v prospech povolenia žiadneho z týchto GMO nehlasovala kvalifikovaná väčšina členských štátov; keďže napriek vlastnému uznaniu nedostatočnej demokracie, nízkej podpore členských štátov a námietkam Európskeho parlamentu Komisia povoľuje GMO aj naďalej;

S. keďže na to, aby mohla Komisia nepovoliť GMO v prípade absencie súhlasu kvalifikovanej väčšiny členských štátov v odvolacom výbore, nie je potrebná zmena zákona ([24]);

1. domnieva sa, že návrh vykonávacieho rozhodnutia Komisie prekračuje rámec vykonávacích právomocí, ktoré sú ustanovené v nariadení (ES) č. 1829/2003;

([19]) Záver úradu EFSA o partnerskom preskúmaní posúdenia rizík pesticídov s účinnou zložkou glufozinát. https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.2903/j.efsa.2005.27r, s. 3.

([20]) https://www.ohchr.org/EN/Issues/Environment/ToxicWastes/Pages/ Pesticidesrighttofood.aspx

([21]) https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/

([22]) Pozri napríklad dôvodovú správu Komisie k legislatívnemu návrhu predloženému 22. apríla 2015, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1829/2003, pokiaľ ide o možnosť členských štátov obmedziť alebo zakázať používanie GM potravín a krmív na ich území, a dôvodovú správu k legislatívnemu návrhu Komisie predloženému 14. februára 2017, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 182/2011.

([23]) Pozri napríklad úvodné vyhlásenie na plenárnej schôdzi Európskeho parlamentu uvedené v politických usmerneniach pre novú Európsku komisiu (15. júla 2014 v Štrasburgu) alebo v správe o stave Únie za rok 2016 (14. septembra 2016 v Štrasburgu).

([24]) Komisia „môže“, a nie „musí“ schváliť povolenie, ak kvalifikovaná väčšina členských štátov v odvolacom výbore návrh o povolení nepodporí v súlade s nariadením (EÚ) č. 182/2011 (článok 6 ods. 3).

Štvrtok 14. novembra 2019

2. domnieva sa, že návrh vykonávacieho rozhodnutia Komisie nie je v súlade s právom Únie, pretože nie je zlučiteľný s cieľom nariadenia (ES) č. 1829/2003, ktorým je podľa všeobecných zásad uvedených v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ([25]) poskytovať základ pre zabezpečenie vysokej miery ochrany ľudského života a zdravia, zdravia a dobrých životných podmienok zvierat, životného prostredia a záujmov spotrebiteľov v súvislosti s GM potravinami a krmivami, a súčasne zabezpečovať efektívne fungovanie vnútorného trhu;

3. vyzýva Komisiu, aby stiahla svoj návrh vykonávacieho rozhodnutia;

4. opätovne potvrdzuje svoje odhodlanie postúpiť ďalej v práci na návrhu Komisie, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 182/2011; vyzýva Radu, aby vo svojej práci v súvislosti s týmto návrhom Komisie bezodkladne pokročila;

5. vyzýva Komisiu, aby dovtedy, kým členské štáty v odvolacom výbore nezaujmú stanovisko, zastavila povoľovanie GMO či už na pestovanie alebo na potravinárske a krmovinárske účely, v súlade s článkom 6 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 182/2011;

6. vyzýva Komisiu, aby nepovolila žiadne GM plodiny odolné voči herbicídom, kým sa v jednotlivých prípadoch komplexne neprešetria zdravotné riziká spojené s rezíduami, čo si vyžaduje úplné posúdenie rezíduí z postrekov GM plodín doplnkovými herbicídmi, ich metabolitov a všetkých kombinovaných účinkov;

7. vyzýva Komisiu, aby posudzovanie rizík používania doplnkových herbicídov a ich rezíduí v plnej miere začlenila do posudzovania rizík GM rastlín odolných voči herbicídom bez ohľadu na to, či je GM rastlina určená na pestovanie v Únii alebo sa do Únie dováža na potravinárske a krmovinárske účely;

8. vyzýva Komisiu, aby na použitie v potravinách alebo krmivách nepovoľovala dovoz žiadnych GM rastlín, u ktorých bola vyvolaná tolerancia voči herbicídu, ktorého použitie v Únii nie je povolené;

9. naliehavo žiada Komisiu, aby k povinnostiam Únie pristupovala podľa medzinárodných dohôd, ako sú Parížska dohoda o zmene klímy, Dohovor OSN o biologickej diverzite a ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja, ako k „príslušným ustanoveniam práva Únie“ a/alebo „relevantným faktorom“ podľa nariadenia (ES) č. 1829/2003 a aby im prikladala náležitú váhu a informovala o tom, ako boli zohľadnené v rozhodovacom procese;

10. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.

([25]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín (Ú. v. ES L 31, 1.2.2002, s. 1).